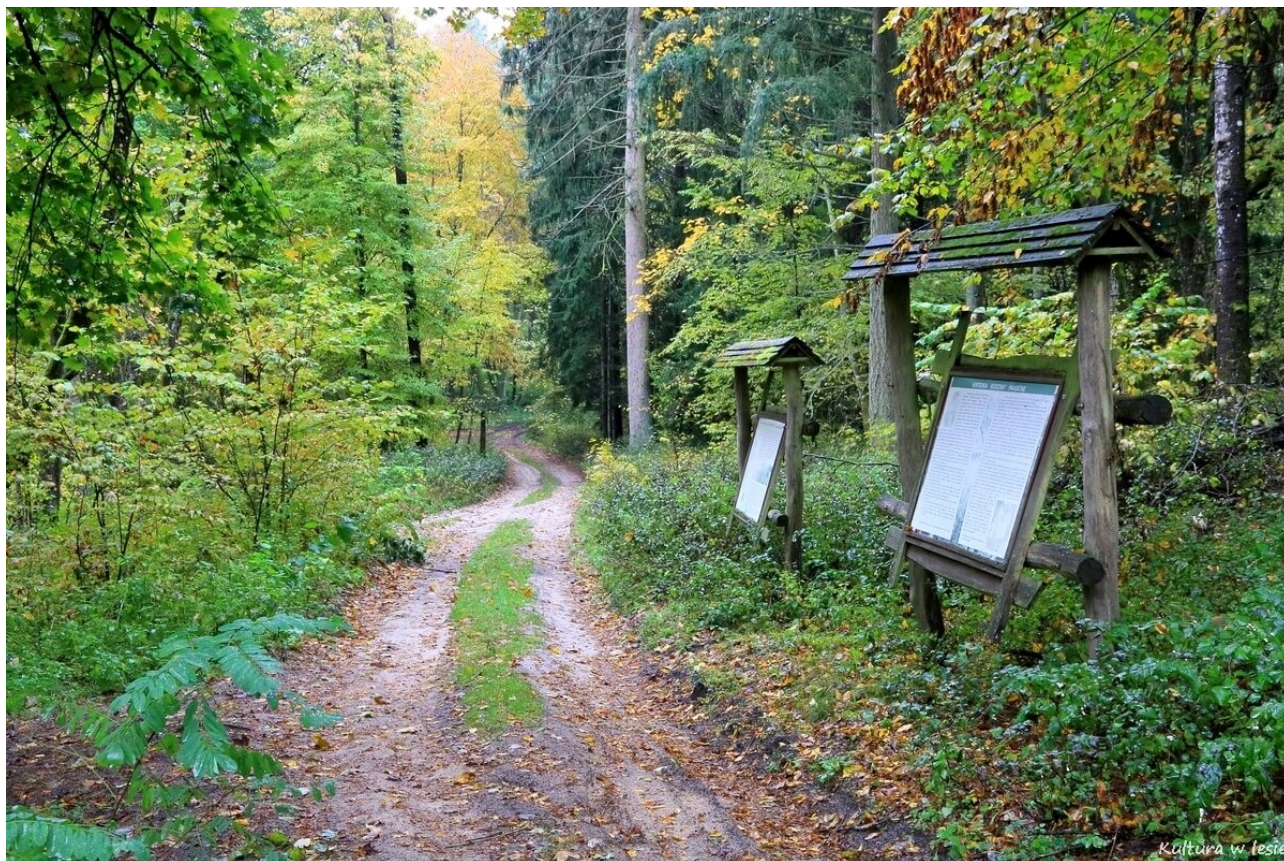

Przesieki, nieistniejąca osada młyńska Przesiecki Młyn (Prosekelmühle, Prosekeler Mühle)

Droga przez centrum dawnej osady, po prawej tablice informacyjne na temat Hansa Paasche

1. Informacje ogólne

Kategoria	osadnictwo, nieistniejąca osada młyńska
Współrzędne GPS	52.99647 15.97990 (ruiny młyna)
Położenie administracyjne	obręb ewidencyjny Przesieki, gm. Krzyż Wielkopolski, pow. czarnkowsko-trzciniński, woj. wielkopolskie
Położenie adm. leśne	oddział 76, leśnictwo Zacisze, Nadleśnictwo Człopa, RDLP Piła
Data weryfikacji terenowej	27 października 2023 r.

2. Opis

Osada młyńska z tartakiem założona w dobrach wieleńskich, nad rzeką Szczuczną (Przysieka, niem. Kuhlbarsch, lewy dopływ Drawy). Swoją nazwę przyjęła prawdopodobnie od dawnej nazwy rzeki Szczuczna (Przysieka) lub od nazwy pobliskiej wsi Przesieki (w średniowieczu Piotrowo, Petersdorf, później niem. Prosekel) [1-6]. W pierwszej połowie XIX wieku osada miała 4 domy i 25 mieszkańców [7], u schyłku tego stulecia był tu tartak parowy, 6 domów i 52 mieszkańców, wszyscy wyznania protestanckiego [2]. W pierwszej połowie XX wieku osada nosiła nazwę Waldfrieden, którą w okresie drugiej wojny światowej zmieniono na Wisenthal.

Od 1912 roku właścicielem tutejszego majątku był Hans Paasche (1881-1920), niemiecki oficer marynarki, dziennikarz, działacz społeczny i polityczny, pacyfista zaangażowany w ochronę przyrody oraz w ruch na rzecz reformy życia (Stowarzyszenie Nowa Ojczyzna). Odważne głoszenie swoich poglądów Paasche przypłacił życiem – w maju 1920 roku został zamordowany

na terenie swojej posiadłości podczas napadu zorganizowanego przez oddział niemieckich żołnierzy i prawicowych fanatyków z Wałcza [3].

Po drugiej wojnie światowej osadę przemianowano na Blekoty [8], obecnie używana jest lokalna nazwa Zacisze (żadna z tych nazw nie występuje w Państwowym Rejestrze Nazw Geograficznych). Zachował się dawny cmentarz ewangelicki założony na terenie wczesnośredniowiecznego grodziska [9], ślady młyna, pozostałości młynówki z dwoma mostkami, ruiny domu i grób Hansa Paasche, ślady kilku innych budynków oraz usytuowane za cmentarzem ruiny jazu na Szczucznej.

3. Informacje dodatkowe

Współrzędne wybranych miejsc na terenie osady:

Ruiny domu Hansa Paasche: 52.99701, 15.97942

Ruiny budynku: 52.99694, 15.97996

Ruiny jazu: 52.99688, 15.98125

Grób Hansa Paasche: 52.99479, 15.97623

Dawny cmentarz ewangelicki: 52.99696, 15.98057

4. Ilustracje

Ruiny młyna

Mostek na dawnej młynówce

Kultura w lesie

Dawna młynówka

Kultura w lesie

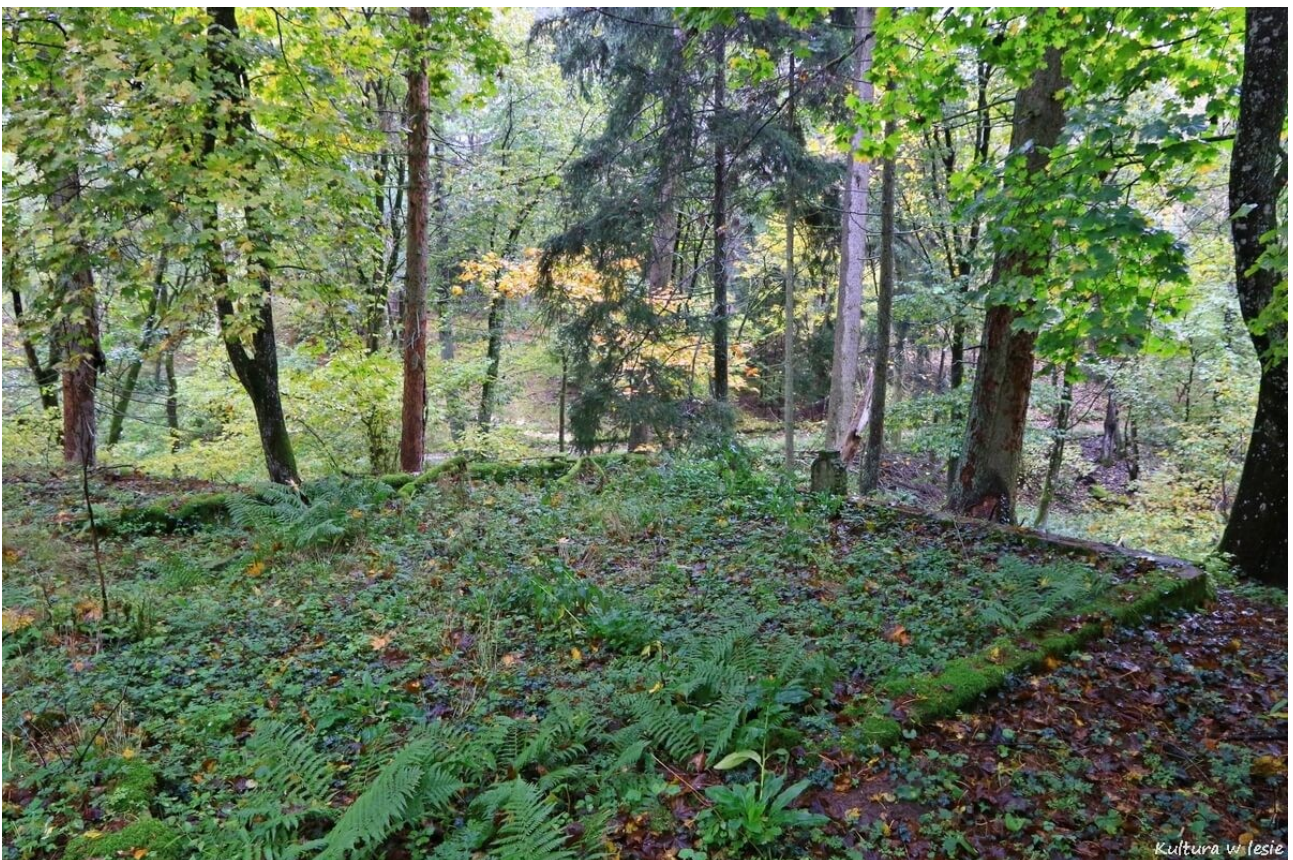
Schody prowadzące do dawnego domu rodziny Paasche

Ruiny domu Hansa Paasche

Dawny park przy domu rodziny Paasche

Fragment dawnego cmentarza ewangelickiego

Grób Hansa Paasche

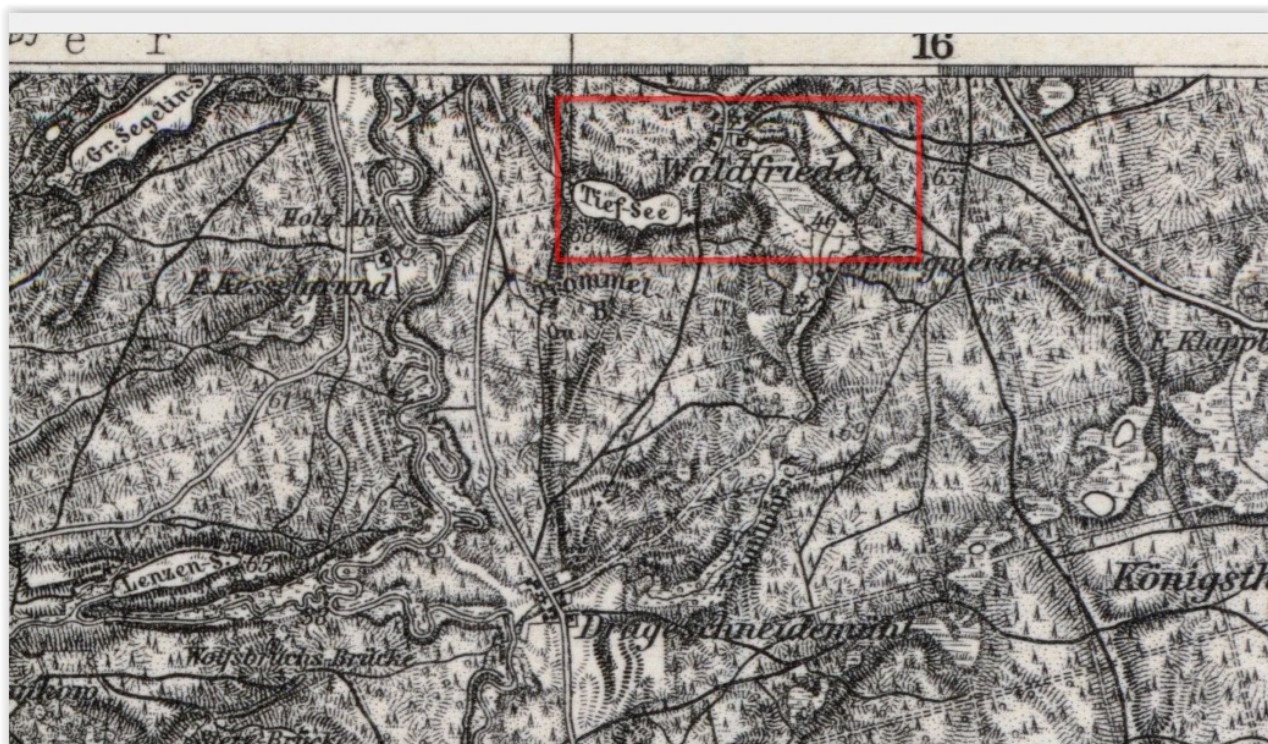
Ruiny jazu na Szczucznej

Osada na mapie z 1802 roku [4]

Osada na mapie z 1893 roku [6]

Osada na mapie z 1941 roku [6]

5. Przypisy i źródła

[1] *Słownik historyczno-geograficzny ziem polskich w średniowieczu*, hasło Piotrowo, Instytut Historii PAN. Edycja cyfrowa: <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=21536&q=piotrowo&d=0&t=0&s=1> [dost. 24.01.2023].

[2] *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, Tom IX, Warszawa 1887, s. 226. Wersja online: http://dir.icm.edu.pl/Słownik_geograficzny/ [dost. 4.01.2023].

[3] Zbigniew Mieczkowski, *Łączy nas Drawa. Monografia rzeki*, wyd. Zbigniew Mieczkowski „Ranczo pod Mieczem”, Drawsko Pomorskie 2022, s. 399-400.

[4] Karte von Ost-Preussen (...) 1:150 000, arkusz XIX Filehne, 1796-1802 r., <https://atlas.ihpan.edu.pl/> [dost. styczeń 2024].

[5] Topographischer Spezial-Karte von Central-Europa 1:200 000, arkusz 61 Arnswalde, 1851 r., https://www.landkartenarchiv.de/deutschland_topographischespecialkarte.php [dost. styczeń 2024].

[6] Karte des Deutschen Reiches 1:100 000, 1879-1934, arkusz 249 Filehne, wyd. 1893, 1934, 1941 r., <http://igrek.amzp.pl/mapindex.php?cat=KDR100>.

[7] Ludwik Plater, *Opisanie historyczno-statystyczne Wielkiego Księstwa Poznańskiego*, wyd. Jan Nepomucen Bobrowicz, Lipsk 1846, s. 451. Wersja online na stronie Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej: <https://www.wbc.poznan.pl/publication/1894> [dostęp 13.01.2022].

[8] <https://www.prawo.pl/akty/m-p-1948-a-78-692,16800125.html> [dost. 24.01.2024].

[9] Karta ewidencyjna stanowiska archeologicznego: <https://zabytek.pl/pl/obiekty/grodzisko-637225> [dost. 23.01.2023].